

Sygn. akt I ACz 634/18

POSTANOWIENIE

Dnia 6 czerwca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Regina Kurek

Sędziowie: SA Józef Wąsik

SA Paweł Czepiel (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2018 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: 1) A. S., 2) E. S.

przeciwko: 1) M. M., 2) H. M.

o zapłatę

na skutek zażalenia powodów na postanowienie Sądu Okręgowego w Kielcach I Wydziału Cywilnego z dnia 15 marca 2018 r. sygn. akt I C 1929/16

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie.

SSA Paweł Czepiel SSA Regina Kurek SSA Józef Wąsik

Sygn. akt I ACz 634/18

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy odrzucił zażalenie powodów na punkt II postanowienia z dnia 27 lutego 2018 r.

W uzasadnieniu wskazał, że zażalenie jest niedopuszczalne i podlega odrzuceniu. Art.394 § 1 kpc wskazuje przypadki dopuszczalności zażalenia. Są to postanowienia kończące postępowanie w sprawie i rozstrzygnięcia wymienione w punktach 1 – 12 ww. przepisu. Kompleksowa regulacja dotycząca zaskarżalności postanowień sądu I instancji i zarządzeń dotyczących kosztów procesu, w tym kosztów sądowych, została zawarta w art. 394 § 1 pkt 9 k.p.c. Zgodnie z nim zażalenie do sądu II instancji przysługuje na postanowienia sądu I instancji i zarządzenia przewodniczącego, których przedmiotem jest zwrot kosztów, określenie zasad ponoszenia przez strony kosztów procesu, wymiar opłaty, zwrot opłaty lub zaliczki, obciążenie kosztami sądowymi jeżeli strona nie składa środka zaskarżenia co do istoty sprawy, koszty przyznane w nakazie zapłaty, zwrot kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, wynagrodzenie biegłego i należności świadka. Konstrukcja tego przepisu uzasadnia stanowisko, że zażalenie jest dopuszczalne na postanowienie orzekające o każdej z wymienionych w tym przepisie kwestii z osobna. Regulacją tego przepisu nie jest objęty wymiar wydatku (a jedynie wymiar opłaty). Koszty sądowe obejmują opłaty i wydatki (art. 2 ustawy o k.s.c.). Zaś katalog wydatków zawiera art.5 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, który w pkt 3 wymienia wynagrodzenie należne biegłym.

Na ww. postanowienie zażalenie wnieśli powodowie wnosząc o jego uchylenie oraz zasądzenie od pozwanych zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podnieśli, że postanowienie w zakresie zobowiązania ich do uiszczenia zaliczki jest bezzasadne. Wskazali, że postanowieniem z 27 października 2016 r. w uwzględnieniu ich skargi na postanowienie referendarza sądowego zostali zwolnieni od kosztów sądowych w 95% i zobowiązani do uiszczenia opłaty sądowej w kwocie 375 zł pod rygorem zwrotu pozwu. Na podstawie art. 101 pkt. 3 u.k.s.c. strona częściowo zwolniona od kosztów sądowych obowiązana jest uiścić opłaty i ponieść wydatki w takiej wysokości, jaka nie jest objęta zwolnieniem przyznanym przez sąd, a zatem w tym przypadku w wysokości 5%. W ocenie powodów Sąd Okręgowy błędnie uznał, że zwolnienie powodów od kosztów sądowych w 95% nie ma żadnego znaczenia przy nałożeniu obowiązku uiszczenia zaliczki na biegłego. Z jednej strony sąd przyznał, że koszty sądowe obejmują opłaty i wydatki, ale w dalszej części swego wyводу twierdzi - jak można wywnioskować, że pomimo zwolnienia od kosztów sądowych można stronę zobowiązywać do ponoszenia wydatków w dowolnej wysokości i takie postępowanie nie podlega zaskarżeniu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie doprowadziło do uchylenia zaskarżonego postanowienia, aczkolwiek z innych przyczyn, niż te wskazane przez skarżących.

Należy bowiem podnieść, że wbrew stanowisku Sądu I instancji na postanowienie w przedmiocie nałożenia na stronę obowiązku uiszczenia zaliczki przysługuje zażalenie podstawie art. 394 § 1 pkt 9 k.p.c.

Rozwijając kwestię dopuszczalności zaskarżenia obowiązku uiszczenia zaliczki należy wskazać, iż istotnie brzmienie art.394 § 1 pkt 9 kpc może wywołać wątpliwość, czy stronie zobowiązanej do uiszczenia zaliczki przysługuje zażalenie na zarządzenie lub postanowienie ustalające wymiar zaliczki. Niewątpliwie bowiem należy zgodzić się z Sądem I instancji, iż w art.394 § 1 pkt 9 kpc brak jest jednoznacznego odwołania do wydatków, a w wypadku zaliczki zaskarżalne jedynie są postanowienia/zarządzenia, których przedmiotem jest jedynie zwrot zaliczki. Jednakże zgodnie z treścią ww. przepisu (art.394 § 1 pkt 9 kpc) zaskarżalne są także postanowienia/zarządzenia, których przedmiotem jest określenie zasad ponoszenia przez strony kosztów procesu. Należy zatem zastanowić się, czy w zakresie przedmiotowym zasad ponoszenia przez strony kosztów procesu mieści się także obowiązek uiszczenia zaliczki na poczet opinii biegłego. Na tak postawione pytanie należy odpowiedzieć twierdząco. Skoro bowiem w pkt 9 ww. przepisu ustawodawca w sposób odrębny wymienił jako podlegające zażaleniu postanowienia/zarządzenia w przedmiocie kosztów, czy to procesu, czy sądowych (zwrot kosztów, obciążenie kosztami sądowymi, jeżeli strona nie składa środka zaskarżenia co do istoty sprawy, koszty przyznane w nakazie zapłaty, zwrot kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu) to uzasadniony jest wniosek, że postanowienie/ zarządzenie w przedmiocie zaliczki na poczet opinii biegłego podlega zaskarżeniu jako postanowienie/zarządzenie określające zasady ponoszenia przez strony kosztów procesu. Dodatkowym argumentem na rzecz ww. stanowiska jest stan prawny, który występował w przeszłości. Otóż zgodnie z art.22 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (dalej w uzasadnieniu jako ustawa z 1967 r.) zażalenie przysługiwało na zarządzenie przewodniczącego w przedmiocie obowiązku uiszczenia kosztów sądowych. W orzecznictwie nie ulegało wówczas wątpliwości, że ww. przepis swoim zakresem obejmuje także zarządzenia/postanowienia w przedmiocie nałożenia na stronę obowiązku uiszczenia zaliczki (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 czerwca 1977 r., IV CZ 60/77, Lex 2169). Ustawodawca uchwalając obecnie obowiązującą ustawę o kosztach w sprawach cywilnych odstąpił od uregulowania w niej przepisów, które stanowiłyby podstawę prawną zaskarżenia określonych postanowień/zarządzeń, w rezultacie czego w obecnie obowiązującej ustawie nie występuje odpowiednik art.22 ustawy z 1967 r. Natomiast ustawodawca uchwalając obecnie obowiązującą ustawę o kosztach sądowych w sprawach cywilnych znowelizował art.394 § 1 pkt 9 kpc w ten sposób, że nadał mu brzmienie: określenie zasad ponoszenia przez strony kosztów procesu, wymiar opłaty, zwrot opłaty lub zaliczki, obciążenie kosztami sądowymi, jeżeli strona nie składa środka zaskarżenia co do istoty sprawy, koszty przyznane w nakazie zapłaty oraz wynagrodzenie biegłego (por. art.126 pkt 18 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych), co w porównaniu z poprzednio obowiązującym brzmieniem ww. przepisu oznaczało dodanie postanowień/zarządzeń w przedmiocie określenia zasad ponoszenia przez strony kosztów

procesu, wymiaru opłaty, zwrotu opłaty lub zaliczki, na które to postanowienia/zarządzenia przysługuje zażalenie. Niewątpliwie treść przepisów, które obecnie regulują ww. kwestię jest mniej czytelna, aniżeli treść art.22 ustawy z 1967 r., bo istotnie można podnosić wątpliwość, iż skoro określenie zasad ponoszenia przez strony kosztów procesu ma obejmować także wysokość zaliczki związanej z wydatkami, to zbędne jest osobne wyodrębnienie wymiaru opłaty, jako przedmiotu postanowienia/ zarządzenia na które przysługuje zażalenie. Mimo to, nie wydaje się, aby można było podnosić uzasadnione wątpliwości co do dopuszczalności zażalenia na postanowienie/zarządzenie w przedmiocie zaliczki na poczet opinii biegłego. Skoro bowiem nie ulega wątpliwości, że na podstawie ustawy z 1967 r. stronie przysługiwało zażalenie na zarządzenie/postanowienie w ww. przedmiocie to ewentualny wniosek, że obecnie stronie nie przysługuje zażalenie na takie postanowienie/zarządzenie oznaczałoby, że ustawodawca zmienił stan prawny w tym zakresie i odstąpił od objęcia ww. postanowień/zarządzeń możliwością ich zaskarżenia. Zdaniem Sądu Apelacyjnego brak jest podstaw do przyjęcia takiego stanowiska, co potwierdza także treść art. 95 ust. 2 pkt 2 u.k.s.c., zgodnie z którym nie pobiera się opłat od zażalenia na postanowienie sądu dotyczące (między innymi) wysokości wydatków. Ww. przepis odpowiada treścią art.23 ustawy z 1967r. Gdyby intencją ustawodawcy było pozbawienie stron postępowania prawa do zaskarżania postanowień/zarządzeń w przedmiocie zaliczki na poczet opinii biegłego, to art.95 ust.2 pkt 2 ww. ustawy przybrałby inną treść.

W rezultacie podniesione w zażaleniu zarzuty to jest okoliczność zwolnienia skarżących od kosztów sądowych w 95%, pozostają bez znaczenia dla kwestii możliwości zaskarżenia postanowienia w przedmiocie nałożenia na stronę obowiązku uiszczenia zaliczki i rozpoznania postanowienia na odrzucenie zażalenia.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny uchylił zaskarżone postanowienie na zasadzie art. 386 § 1 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

W dalszym toku postępowania Sąd Okręgowy podejmie czynności związane z nadaniem biegu zażaleniu skarżących na punkt II postanowienia z 27 lutego 2018 r.

O kosztach postępowania rozstrzygnie Sąd I instancji w orzeczeniu kończącym sprawę na podstawie art. 108 § 1 k.p.c.

SSA Paweł Czepiel SSA Regina Kurek SSA Józef Wąsik